

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, ul. Biskupia 4. Telefon: Redakcja 79, Administracja 99. Redakcja naczelna przyjmuje od godz. 2-3 popoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od godz. 1-3 popoł. Administracja czynna od godz. 9-3 popoł. Kłopotów redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1-3 popoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9-3 i 7-9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia - ul. Biskupia 4. Telefon 3-40. CENA PRZEDPŁATY: subskrypcja w abonamencie do domu lub przesyłką pocztową 3 zł, z odbiorem w administracji 2 zł 50 gr. Zagranicą 6 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz szesnastowy przed tekstem - 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstami - 30 gr., trzonka redakcji, komunikaty - 50 gr. za wiersz, ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne - 50%, z zastrzeżeniem miejsca 25%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagranicą 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 15 gr. Układ ogłoszeń 5-cio kolumnowy, za tekstami 10-cio kolumnowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany warunków druku ogłoszeń.

Płód niemocy i niewiedzy. Treść „planu czterech mocarstw”.

LONDYN, (Pat). „Daily Herald” publikuje tekst „planu czterech mocarstw”, twierdząc, że tekst poniżej przytoczony jest autentyczny. Artykuł I: Cztery mocarstwa zachodnie, Niemcy, Francja, W. Brytania i Włochy zobowiązują się uzreczy wiścić pomiędzy sobą skuteczną politykę kooperacji celem utrzymania pokoju w zgodzie z paktem Kelloga i paktem nieużywania przemocy, a także zobowiązują się współdziałać w zakresie stosunków europejskich tak, ażeby ta polityka pokojowa przysięgła być mogła w razie konieczności również i przez inne państwa. Artykuł II: Cztery mocarstwa potwierdzają zasadę rewizji traktatów pokojowych w zgodzie z odpowiednimi artykułami paktu Ligi Narodów na wypadek, gdyby powstała mowa o tego powodu możliwość wywołania konfliktu pomiędzy państwami. Oświadczają one ponadto, że zasada rewizji może być zastosowana tylko w ramach działalności Ligi Narodów i w atmosferze wzajemnej zgody i solidarności wspólnych interesów. Artykuł III: Francja, Wielka Brytania i Włochy oświadczają, że w razie i o ileby konferencja rozbrojenia-

wa osiągnęła tylko częściowy rezultat równości praw uznana dla Niemiec ma nabrać istotnego znaczenia, a Niemcy zobowiązują się realizować tę równość praw w stopniowych stadiach, jakie zafiksowaneby zostały przez stopniowe porozumienia, zawarłe przez 4 mocarstwa z wyjątkiem drugimi dyplomatycznymi. 4 mocarstwa zobowiązują się osiągnąć porozumienie z Austrią, Węgrami i Bułgarią. Artykuł IV: We wszystkich kwestiach politycznych i niepolitycznych europejskich i pozaeuropejskich, jak również w dziedzinie kolonialnej, 4 mocarstwa zobowiązują się zastoso- wać tak daleko, jak to jest możliwe, wspólną linię działania. Artykuł V: Niniejsza umowa polityczna zostanie, o ile to będzie potrzebne, przedstawiona parlamentom do zatwierdzenia w ciągu trzech miesięcy. Będzie ona trwała 10 lat i będzie mogła być odnowiona po upływie tego czasu na taki sam okres, o ile nie zostanie wypowiedziana przez jedną ze stron oraz przed upływem terminu. Artykuł VI: Niniejszy pakt zostanie zarejestrowany w Sekretariacie Ligi Narodów.

Mussolini zaprzecza.

WASZYNGTON, (Pat). Ambasador włoski w Waszyngtonie Rosso ogłosił dziś następujące zaprzeczenie wiadomości o projektach Mussoliniego, dotyczących rewizji granic w Europie. Proszę pana kategorycznie zaprze-

żyć wiadomościom, wyluszczyającym rzekome propozycje włoskie, dotyczące terytorjalnych zmian w Europie. Informacje, zawarte w telegramach prasowych, są czystym wymysłem.

(-) MUSSOLINI.

pe i polegać muszą tylko na prywatnych informacjach. Ale i to, o czym się mówi jest bardzo ciekawe i, zapewne, nie odbiega daleko od prawdy. Specjalny wysłannik do Rzymu „L'Agence économique et financière” donosił przed kilku dniami, że Mussolini przemyslił nad złożeniem następujących propozycji: 1) pakt włosko-jugosłowiański co do podziału praw i wpływów na Adriatyku; 2) utworzenie „korytarza” niemieckiego przez polskie Pomorze celem uzyskania bez pośredniego połączenia Rzeszy z Prusami Wschodnimi; 3) niezacznie no dyfikacje granic węgierskich kosztem Czechosłowacji, Rumunii i Jugosławii.

Do punktu 2-go inne poważne informacje francuskie dają uzupełnienie, że terytorjum, którego się znalazło na przecięciu dwóch „korytarzy” — polskiego Pomorza i niemieckiego przez niego połączenia z Prusami Wschodnimi — uzyska „statut specjalny”, czyli zostanie w jakiś sposób umiędzynarodowione. Ostatnio jednak, jak donosi dzisiejsza depesza, ambasador włoski w Waszyngtonie zaprzeczył oficjalnie wszelkim wogóle wersjom rewizyjnym, przypisywanym Mussolinimu.

Zabiegom włoskim o zaspokojenie pretensyj niemieckich do Pomorza można raczej przypisać znaczenie jakiegoś manewru, mającego inne cele na oku. Trzeba być bardzo naiwnym i kiepskim psychologiem, aby sądzić, że jakiegokolwiek terytorjalne ustępstwa hitlerowskiemu Niemcom położą kres ich aspiracjom. Największe zamieszanie wprowadza tu Mac Donald, którego znajomość stosunków na kontynencie nie jest widocznie lepsza od osławionego pod tym względem Lloyd Georgesa. Premier brytyjski chciałby „spacyfikować” Niemcy ale tylko cudzym kosztem. Do ponownego podziału byłych kolonij niemieckich nie będzie zapewne skorym

W Anglii są przekonani, że trzeba gdzieś znaleźć klapy bezpieczeństwa, aby dać ujście zgęszczonej atmosferze Niemiec, która grozi wubuchem. Mylą się jednak fatalnie, mniemając, że punktem najsłabszego oporu są granice Polski. Nacisk na ten punkt kotła niemieckiego nie będzie otwieraniem klapy bezpieczeństwa, lecz wy-

Rozwiązanie Schutzbundu w Austrii.

WEDEN, (Pat). Naskutek jedno-głośnej uchwały gabinetu kanclerz wydał polecenie rozwiązania republikańskiego Schutzbundu na całym terytorjum Austrii. Rząd ogłasza, że użyje najstraszniejszych środków celem przeciwdziałania wszelkiemu oporowi oraz wzywa do przemyślanej i łagodnej popierania akcji rządowej.

WIEDEN, (Pat). Rozwiązanie so-cjalistycznego Schutzbundu wedle ko-

„Teoretyczne” rozwiązanie Heimwehry.

WIEDEN, (Pat). Rząd krajowy wiedeński w odpowiedzi na rozwiązanie Schutzbundu wydał dekret, roz-wijający wiedeńską organizację Heimwehry. Jako powód rozwiązania podaje wiedeński rząd krajowy planowany przez Heimwehrę gwałtowny przewrót i zamach stanu.

Koła parlamentarne uważają roz-wiązanie wiedeńskiej Heimwehry za zarządzenie o charakterze teoretycznym, gdyż wiedeński rząd krajowy nie posiada władzy wykonawczej do przeprowadzania swych zarządzeń. Dziś wieczorem ma się odbyć posie-

munikatu rządowego nastąpiło z po-wodu przygotowań Schutzbundu do zbrojnego oporu przeciwko państwo-wym władzom wykonawczym. Rozpo-rządzenie kanclerza zakazuje byłym członkom Schutzbundu noszenia bro-ni i amunicji. Przekroczenie tego zaka-zu będzie karane. Odezwą rządu zwią-zkowego wzywa ludność do spokoju i popierania zarządzeń władzy. Do wieczora spokoju nigdzie nie zakłó-cono.

POGOTOWIE POLICJI I WOJSKA.

WIEDEN, (Pat). W celu utrzymania spo-koju i porządku w Wiedniu zarządzone ście pogotowie policji i wojska. Oddziały wojskowe przeszły dziś w pełnym uzbrojeniu z artylerją głównymi ulicami Wiednia mar-szem demonstracyjnym. Publiczność owo-czy nie witała oddziałów. Jedną kompanję wojska wysłał do Hirsbergu dla ochrony tamtejszej fabryki amunicji przed ewentualnym na-padem bojówek partyjnych. W fabryce tej znajdują się, jak wiadomo, karabiny włoskie, przysłane tam do naprawy.

Ciężka artylerja w walkach japońsko-chińskich

TOKJO, (Pat). Wobec rozpoczęcia się dziś rano bombardowania przez Chińczyków pozycji japońskich pod Szju-Men-Kou Japończycy odpowie-

dzieli ogniem ciężkiej artylerji. Bombardowanie to mieć może, jak należy przypuszczać, bardzo poważne następstwa.

Akcję bojkotową już rozpoczęto.

Komisarze w przedsiębiorstwach żydowskich.

BERLIN, (Pat). Komitety bojkotowe w Berlinie wydały nakaz, aby posterunki partyjne, strzegące wejścia do sklepów żydowskich, wszystkiemu kupującemu u Żydów wyciskali na twarzach stemple z napisem: „My, zdajemy, kupowaliśmy u Żydów”. Podobne represje — pisze biuro Conti — były stosowane przez oddziały szturmowe w Annabert w Saksonji.

BERLIN, (Pat). Kierownictwo partji narodowo-socjalistycznej okręgu berlińskiego wydało swym organizacjom zawodowym instrukcje w myśl której w poszczególnych przedsiębiorstwach żydowskich zamianowani będą narodowo-socjalistyczni komisarze, do których zadań zastosować się muszą właściciele przedsiębiorstw. Komisarze ci przestrzegać będą, ażeby personel nietylko żydowski nie był

pozbawiony pracy. Personel żydowski i pochodzenia żydowskiego ma być z miejsca wydalony. Z wszystkich przedsiębiorstw użyteczności publicznej i z wydawnictw dzienników, należących do Żydów, personel żydowski ma być usunięty. O godzinie 3 po poł. robotnicy i pracownicy nie żydzi, zajęci w przedsiębiorstwach żydowskich, mają porzucić pracę i przylączyć się do demonstr. ulicznych.

Hitler wyjaśnia.

BERLIN, (Pat). Zpednoczone zwią-zki niemieckie w Nowym Yorku wy-stosowały do Hitlera depeszę, w której wskazują na solidarne potępienie kampanji antyniemieckiej na terenie Ameryki przez Niemców oraz Żydów pochodzenia niemieckiego, proszą kan-clerza o osobiste wyjaśnienie, jak bę-dzie w przyszłości uregulowane po-łożenie prawne, polityczne i gospodar-cze Żydów w Niemczech. W odpowie-dzi kanclerz Rzeszy przesłał telegram

następujący: „Kanclerz Rzeszy dziękuje za udział w walce przeciwko hecy żydowskiej. Żydzi niemieccy, jak wszyscy in-i ni obywatele państwa, traktowani bę-dą zależnie od ich ustosunkowania się względem rządu narodowego. Ak-cja obronna partji narodowo-socjali-stycznej została wywołana zachowa-niem się Żydów niemieckich zagra-nicą”.

Oświadczenie min. Goebbelsa.

BERLIN, (Pat). W godzinach wieczornych sytuacja w związku z zapowiedzianym na jutro bojkotem antyżydowskim, uległa nagłej zmianie.

Minister Goebbels oświadczył przedstawi-cielom prasy, że rząd Rzeszy z zadowolone-m przysłał wiadomość o establishmentu kampanji antyniemieckiej zagranicą i widzi w tem sukces ogłoszonego przez partję narod.-so-cjalistyczną bojkotu przeciw Żydom. Wobec tego

partja narodowo-socjalistyczna postanowiła narazie ograniczyć bojkot do dnia jutrzejsze-go. Akcja bojkotowa, która rozpoczęła się o 10 rano, zostanie wieczorem zerwana i odroczona do srody. O ile tymczasem ustanie zupełnie kampanja antyniemiecka zagranicą, partja narodowo-socjalistyczna przywróci normalny stan w Niemczech. W przeciwnym razie we srode bojkot zostanie wznowiony ze zwiększoną siłą.

Nowy poseł chiński w Moskwie.

Przed kilku dniami nowy poseł chiński przy rządzie sowieckim wręczył swoje listy uwierzytelniające na Kremlu. Na zdjęciu naszym widzimy dr. Yena w towarzyszywie przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych Kalfina i zastępcy komisa-rza ludowego do Spraw Zagranicznych Ke rachana.

Dwie konferencje.

LONDYN, (Pat). „Daily Herald” twierdzi, że z rozmów, jakie odbył wczoraj Mac Donald z Normanem Da-visem, wyłonily się projekty odbycia równorzędnie i równocześnie 2 kon-ferencji, a mianowicie wszechświatowej konferencji ekonomicznej w Londynie oraz konferencji w sprawie dłu-gów wojennych w Waszyngtonie. Obie te konferencje miałyby się rozpo-cząć około 1 czerwca.

GIĘŁDA WARSZAWSKA.

WARSZAWA, (Pat). Przedgiętda. Dolar papierowy 8.89. Dolar złoty 9.06. Rubel 4.77 i pół - 4.78. WARSZAWA, (Pat). Londyn 30.63 - 30.63 - 30.79 - 30.49. Nowy York kabel 8.925 - 8.945 - 8.905. Paryż 35.08 - 35.17 - 34.99. Szwajcjarja 172.40 - 172.63 - 171.97. Berlin w obrotach meof. 212.90. ARGJE: Bank Polski 76. Dolar w obrotach przyw. 8.89. Rubel 4.77 i pół - 4.78.

Kto wygrał?

WARSZAWA, (Pat). W 20 dniu ciągnięcia 5 klasy 26 Polskiej Państwowej Loterii Klasowej główniejsze wygrane padły na numery następujące: 20 tysięcy złotych - 110.111. 10 tysięcy złotych - 84.071, 91.344, 5 tysięcy złotych - 15.682, 21.196, 23.532, 42.152, 67.753, 113.467, 126.509.

Inżynierom angielskim grozi kara śmierci.

NOWY YORK, (Pat). Korespondent „New York Herald Tribune” w Moskwie donosi, że wedle informacji, otrzymanych przezeń z autorytatywnego źródła niesowieckiego, ambasador Wielkiej Brytanji w Moskwie po

przyjeździe do Londynu nie powróci już do Moskwy. Korespondent donosi dalej, że aresztowani w Moskwie inżynierowie angielscy będą sądzeni między innymi pod zarzutem szpiego-stwa, za co grozi kara śmierci.

Powołanie oficerów i podchorążych rezerwy na ćwiczenia.

Komendant P. K. U. Wilno—Miaso podaje do wiadomości wszystkich oficerów rezerwy i podchorążych rezerwy, iż na podstawie art. 77 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym p. Minister Spraw Wojskowych zarządził powołanie w roku bieżącym na ćwiczenia wojskowe oficerów rezerwy i podchorążych rezerwy niżej wyszczególnionych kategorii w następujących korpach osobowych:

Piechoty, kawalerii, artylerji, aeronautyki, saperów, łączności, zandarmerji, taborów, uzbrojenia, sanitarnym (tylko dyplomowanych lekarzy i magistrów), weterynarii, administracji (grupa int.), marynarki wojennej.

Na 6-tygodniowe ćwiczenia wojskowe: Oficerów rezerwy: 1) wszystkich, którzy byli objęci powołaniem w roku ubiegłym, a nie odbyli ćwiczeń z jakiegokolwiek powodów, 2) wszystkich z roczników 1905, 1901 i 1901, 3) przeniesionych z innych korpów osobowych do samochodów, taborów i uzbrojenia z roczników 1895, 1894 i 1893, 4) oficerów rezerwy administracji intendent, (tylko imiennie powołanych), 5) z spośród podporuczników rezerwy artylerji promocji 1932 r. — tych wszystkich, którzy zostają wyznaczani na kursy, 6) w marynarce wojennej: a) wszystkich nowomianowanych podporuczników rezerwy i b) ze strasznych roczników według uznania Szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej.

Podchorążych rezerwy: 1) wszystkich, którzy do tej pory nie odbyli żadnego ćwiczenia, 2) wszystkich, którzy po pierwszym ćwiczeniu nie zostali zakwalifikowani do nominacji na podporuczników rezerwy, 3) z roczników 1932 r. — tych wszystkich, którzy zostają wyznaczani na kursy, 4) w marynarce wojennej: a) wszystkich nowomianowanych podporuczników rezerwy i b) ze strasznych roczników według uznania Szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej.

Na 5-tygodniowe ćwiczenia wojskowe: Na pierwsze ćwiczenia w stopniu oficerskim — niezależnie od roku urodzenia — wszystkich podporuczników rezerwy promocji 1932 r.

Prośby o odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do następnego roku, względnie o przesunięcie okresu ćwiczeń na inny termin w tym samym roku kalendarzowym wnoszą oficerowie i podchorążowie rezerwy przynajmniej na 4 tygodnie przed terminem ćwiczeń do dowódcy swej formacji ewidencje.

Odroczenie terminu ćwiczeń do roku następnego, względnie przesunięcie okresu ćwiczeń na termin późniejszy w tym samym roku może nastąpić w następujących okolicznościach: 1) w razie stwierdzonej obojętnej choroby, względnie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, uniemożliwiających dobyte podróży do formacji wojskowej, 2) w wypadkach konieczności wyjazdu zagranicę w celach naukowych, przemysłowych lub kuracyjnych, 3) w wypadku, gdy powołany do ćwiczeń wojskowych jest jedynym lekarzem w gminie, 4) w ważnych sprawach, które za szły w rodzinie powołanego do ćwiczeń, a wymagają jego obecności.

Do podania należy dołączyć świadectwo lekarskie lekarza rządowego (w razie choroby), względnie w innych wyżej wymienionych wypadkach władz państwowych, przyczem kart powołania nie należy dołączać do podań, z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w punkcie 1-szym.

Władze państwowe, samorządowe mogą, jednak nie później jak na 4 tygodnie przed rozpoczęciem ćwiczeń, wystąpić z urzędu o odroczenie względnie przesunięcie terminu ćwiczeń podległym im funkcjonariuszom, jeżeli powołanie takiej osoby byłoby połączone z istotną szkodą dla działalności danej władzy, podając wszystkie dane ewidencyjne powołanego.

Indywidualne wnioski wnoszą władze państwowe pierwszej i drugiej instancji, samorządowe oraz instytucje społeczne do właściwego dowódcy Okręgu Korpusu, który decyduje ostatecznie.

Podporucznikom rezerwy, powołanym na pierwsze ćwiczenia w stopniu oficerskim, w myśl zarządzenia M. S. Wojsk. (Dz. Rozk. 18/31, p. 221), jednorazowy dodatek mundurowy nie wypłaca się, natomiast wzajemnie otrzymują z formacji, w której odbywają ćwiczenia, umundurowanie i ekwipunek w naturze.

Moratorium mieszkaniowe.

Z dniem dzisiejszym wchodzi w życie moratorium na mieszkania jedno i dwuizbowe. Moratorium zostało przedłużone do dnia 31 października r. b.

ABARID PUDER

Nie zawiera metali, nieszkodliwy, o subtelnym miłym zapachu, doskonale matuje cerę.

RESTAURACJA-DANCING „ŁAZAR”

WILNO, NIEMIĘCKA 35, tel. 8-71
Codziennie wieczorem występy **duetu tanecznego siostr Sarneckich** oraz słynnej **Mill-Mila**. Restauracja czynna do godz. 3-jej w nocy

Chóry i teatry amatorskie.

Jak dalece zespołowość śpiewacza jest środkiem szerzenia kultury, nie tylko artystycznej, ale i ogólnej, nie trzeba chyba tłumaczyć. Teatr amatorski i chór, to są te pierwsze podstawy pracy społecznej, zwłaszcza na wsi, to są te najłatwiejsze sposoby trafienia do tłumy, rozpraszania ciemnoty, zgro madzania ludzi pod jednym hasłem, wydobycia zdolniejszych jednostek, fi trowania literatury ojczystej i wiadomości ogólnych. Przytem jakże doniosłą rolę wychowawczą spełnia chór, harmonizując głosy. Spaja ludzi ze sobą. Drużyna śpiewaczy, to przyjaciele, niepodobna śpiewać w jednym chórze i nienawidzić się nawzajem, pobić w hulance, postrzelacz po pijanemu.

Chórzycy podnoszą się nawiąpu świadomie na wyższy szczebel etyczny, piękne melodie pieśni działają, choćby przez te krótkie chwile, uszlachetniająco, a słowa wprowadzają w nastrój albo wzniosły, albo pogodny, albo uczuciowy, w każdym razie dodatni. W myśl powyższych zasad, wszelka „praca oświatowa — kulturalna, na terenie wsi zwłaszcza, opierała się zawsze na teatrze i chórach.

Niedawno powstało w Wilnie Tow. Polskiego Teatru Ludowego. Kilkakroć od lat paru, rozpoczynano próby ru-

NOŻYCAMI PRZEZ PRASĘ

Niemcy pod skalpelem badacza. „Kurjer Poranny“ przynosi kolejny artykuł Romana Dmowskiego z doskonałego cyklu p. t. „Oblicze dwudziestego wieku“. R. Dmowski zajmuje się z kolei rzeczą udziałem Żydów we współczesnej kulturze Niemiec. Przytaczamy ciekawsze fragmenty:

Na uniwersytetach niemieckich znajdowało się 115 profesorów zwyczajnych, 12 honorowych, 125 profesorów nadzwyczajnych — i 250 docentów. Jeżeli wliczyć w to profesorów — okazało się, że przeszło 1/3 profesorów uniwersyteckich — zwłaszcza na wydziałach medycznym — jest żydowska, a zważywszy — że ta trzecia część — przy swej ruchliwosci i przedsiębiorczosci — stanowi czołową elitę intelektualną Niemiec — można mówić o wybitnie żydowskim obfcie nauki niemieckiej.

Niemia wprost takiej dziedzinie umysłowego życia Niemiec, na której element żydowski nie wycofałby wybitnego miejsca i nie kto inny, lecz właśnie uczeni i pisarze żydowskie „kształtują światopogląd współczesnych Niemiec“ — że wspomnieć wystarczy z dawniejszych Maksą Hardena, Ottona Weingera — a z współczesnych Einsteina, Freuda, Alfreda Kerra, Samuela Lublinskiego, Emila Ludwiga, Karola Kraussa, Iwana Blocha i w. w. in.

Współczesna literatura niemiecka, zwłaszcza beletrystyka i dramat, stają zdecydowanie pod znakiem antałów żydowskiego pochodzenia. Dlatego nie będzie to nawet zbyt wielką przesadą, co napisał Z. Nowakowski, iż niemal co drugie (i to wybitne) nazwisko jest żydowskie. I tak Żydzi są — obok wspomnianych już przez cenionego felietnistę — Wassermanna i Werfa — zarówno Maks Brod, A. Dobbn, jak i B. Kellermann, Kurt Munzer, Leonard Frank, Arnold i Stefan Zweigowie, T. Daubler, Meyrhn (neofita), Emil Ludwig (Cohn), Juliusz Bab, Alfred Kerr, E. Toller, Ivan Goll, Schirokauer, Szalom Asch, Fink, Feuchtwanger i w. w. in.

„Dlatego też — pomijając już rolę, jaką element żydowski odgrywał w życiu gospodarczym Niemiec — jako inwestujący kapitał — trzeba przyznać że trudno wyobrazić sobie Niemcy gruntownie „odżyzone“ — jak to proklamuje Hitler — bez równoczesnego zdecydowanego obniżenia poziomu i zahamowania całego rozwoju kulturalnego Niemiec... To cesarskie ciecicie, podjęte na żywe ciele współczesnej kultury niemieckiej zamiast spodiwniały, doradcze sanacji i odrodzenia kultury „germańskiej“ poczynić może niezastąpione wyrwy — zwłaszcza w dziedzinie nauki i literatury — obniżając wydatnie poziom jej i „czyniąc ją... wolną od talentów“.

Jak stwierdza zbliżona do p. Dmowskiego prasa, działalność jego jest w Niemczech pilnie obserwowana i doceniana. Niewątpliwie artykuł przez nas przytoczony wywoła tam niezbędne refleksje.

Zamiast straty — zysk.

Ustosunkowanie się naszego przemysłu względem handlu jest naogół nacechowane krótkowidzstwem. Przemysłowicze nie troszczą się bynajmniej o to, aby kupić mógł do brze zarobić, przeciwnie nawet patrzy niechętnym okiem na zysk kupca, pragnąłby naj bardziej ograniczyć jego dochody, oczywiście na własny rachunek. A przecież podstawą ich współpracy powinno być obopólne zadowolenie. To że do wyjątkowych wypadków należy jedno z ostatnich zarządzeń Polskiego Monopoli Tytoniowego, które nietylko znosi obciążenie kupca, ale nawet przeobraża je w zysk.

Otóż dotychczas kupiec, który nabywał w Polskim Monopolu Tytoniowym skrzynkę tytonu musiał za tę skrzynkę specjalnie dopłacić. To że kupiec niechętnym bardzo okiem spozierał na ową skrzynkę, która uszczuplała ich dochody, zwiększając koszt towaru. Jednakże w dniach ostatnich wspomniane wyżej rozporządzenie Monopoli Tytoniowego nietylko znosiło przymus opłat za skrzynkę, ale przeznaczyło ją na własność kupującego. W ten sposób kupiec nabywając większą ilość towaru, otrzymuje niejako premię w postaci owej skrzynki. Skutki tego zarządzenia są jasne.

Kupiec, który unikając dodatkowej opłaty, powstrzymał się rozmyślnie od większych zakupów, nie będzie już ograniczony w swym zapotrzebowaniu. Przeciwnie nawet będzie wolał kupić całą skrzynkę towaru, gdyż skrzynka stanie się jego własnością. To że krok ten Monopolu powitany będzie z aplauzem przez ogół kupców tytoniowych.

E. W.

Humor.

ODTRUTKA.
— Powiedz mi, czy istnieje jakaś odtrutka na miłość z pierwszego spojrzenia.
— Drugie spojrzenie! — odpowiada doświadczonego przyjaciółka. (Judge)

OBRAZA.
— Cisnąć ci rekawiczki w twarz?
— Tak — a w dodatku zapomniał sięgnąć ją z reki. (Le Rire)

PRZED SĄDEM.
— Nazwał pan świadka łobuzem. Czy ma pan jeszcze coś do zakomunikowania?
— Owszem, bardzo dużo, ale kosztowałyby mnie to zbyt drogo. (Le Rire)

GORGONOWA PRZED SĄDEM.

KRAKÓW, (Pat). Dzisiejsza rozprawa przed dwójką Gorgonowej odbywała się w atmosferze zupełnego spokoju. Rzeczoznawca inżynier Przetocki z Lwowa stwierdza, że w dniu 30 na 31 grudnia 1931 r. wody zaskórnej w piwnicy Wilny Zaremby był ale mgoty. Obrońcy Ettinger i Axer szeregami pytają starając się oroczenie znawcy oświadczyć, że ostatecznie nie została wyjaśniona i będzie w dniu jutrzejszym w dalszym ciągu roztrząsana.

Świadek obrony dr. Rappaport oświadcza, że gdy wszedł do ogrodu wili w towarzystwie ogrodnika Kamińskiego pies Luks wbrew opinii powszechnej serdecznie witał się ze świadkiem, zupełnie go nie atakując.

Z kolei zwany zostaje drugi rzeczoznawca inspektor Płatkiewicz zastępcza szefa centralnej służby śledczej w Warszawie. Woheo tego, że rzeczoznawca wyjaśnił na opisie oraz udzielił wyjaśnień na temat istnienia tych wśród przestępstw zabobnodów, przedwdechaj wnosci o zarządzenie tajności rozprawy. Na wniosek obrony tajność ograniczona jest jedynie do okoliczności, dotyczących pewnych fizjologicznych czynności przestępów na miejscu zbrodni. Po wzniesieniu jawności zeznaje w dalszym ciągu sw. Płatkiewicz. Obrona zastrzega, że zeznania świadka traktować należy, zwłaszcza w tych momentach, któreby mogły mieć wpływ na treść wyniku, jako czysto teoretyczne, wychodzące z założenia, że rzeczoznawca nie śledził całego przebiegu rozprawy.

Biegły Płatkiewicz w sposób wyzperpucjaj, oparty na najnowszych zdobyciach nau-

Antyniemieckie demonstracje żydowskie w Londynie.

Wśród ludności żydowskiej w Londynie szerzy się niesłychanie gwałtowna agitacja na rzecz bojkotu towarów niemieckich. Na zdjęciu naszym widzimy obrzynę zgrupowanie w Hyde Parku w Londynie, na którym jeden z mówców nawołuje do bojkotu.

MODNY KOŁNIERZYK DAMSKI,

reńkawiczki (wełniane) imitacja damskich, piękna bielizna opalowa nabędzie Elegancka Pani

w POLSKIEJ SKŁADNICY GALANTERYJNEJ
FRANCISZKA FRLICZKI
WILNO, ZANKOWA 9, Tel. 6-46

OSTRZEŻENIE.

Niniejszem zawiadamiamy wszystkich naszych P. T. Odbiorców, iż z dniem dzisiejszym

p. Adolf Reisapfel i p. Izrael Aksełrod
WILNO, WIELKA 30,
nie są więcej naszymi przedstawicielami.

Wymienieni ani też ich substancje nie są więcej upoważnieni do przyjmowania zleceń ani też do inkasowania gotówki względnie przyjmowania pokrycia dla nas.

Zaznaczamy, iż żadnych kwot wpłaconych tymże po ukazaniu się niniejszego ostrzeżenia nie uznamy.

Wszelkie zlecenia jak i pokrycie prosimy kierować chwiłowo bezpośrednio pod naszym adresem.

Nazwisko nowego przedstawiciela podamy w dniach najbliższych. Dołożymy starań aby zmiana przedstawicieli nie wpłynęła na dotychczasowe mi stosunki z naszymi P. T. Odbiorcami, gdyż dążeniem naszym będzie jak dotąd tak i nadal kierować się stale życzeniami naszych P. T. Odbiorców.

Polsko-Szwajcarska Fabryka Czekolady
„SUCHARD“ Sp. Akc.
W KRAKOWIE. Skr. pocz. 55.

Humor.

ODTRUTKA.
— Powiedz mi, czy istnieje jakaś odtrutka na miłość z pierwszego spojrzenia.
— Drugie spojrzenie! — odpowiada doświadczonego przyjaciółka. (Judge)

OBRAZA.
— Cisnąć ci rekawiczki w twarz?
— Tak — a w dodatku zapomniał sięgnąć ją z reki. (Le Rire)

PRZED SĄDEM.
— Nazwał pan świadka łobuzem. Czy ma pan jeszcze coś do zakomunikowania?
— Owszem, bardzo dużo, ale kosztowałyby mnie to zbyt drogo. (Le Rire)

WŚRÓD PISM.

— Nowy numer „EPOKI“. Wyseł N. 14 (27) tygodnika „EPOKA“ i zawiera treść następującą:

Wydarzenia i dokumenty: Koszmar, Liga reformy obyczajów, Niedola urzędnicza. — Józef Wasowski: Nkczemy obóz. — Józef Specht: W 50 rocznicę śmierci Karola Marksa. — Ankieta „Epoiki“ o współczesnym kryzysie duchowym (ciąg dalszy): odpowiedzi Ireney Krzywickiej, prof. Władysława Tatar-kiewicza i prof. Henryka Rygiara — Odgłosy: Przewrót w „układzie sil“. Nie do naprawienia... J. B.: „Marjusz“ M. Pagnola. — J. K.: Komedja kontuzowa. — Spector: — Psychoza a przestępczość. — Po dwudziestu latach... A. Rellemont — Mellerowa: Kobiecy w dyplomacji. — Dr. Aleksander Niedzwiedzkiński: Socjologia powożenia literackiego. — Jan Nikodem Kłosowski: Powrót upióra. St. Gr.: Przeglad polityczny. — Listy do „Epoiki“. — Odpowiedzi redakcji.

Redakcja i administracja: Warszawa, — ul. Okólnik 11.

SPORT

W. K. S. i P. P. LEG. — Z. A. K. S.
W niedzielę dnia 2 kwietnia b. r. na boisku Makabi mistrz Wilna 1 p. p. Leg. przegra towarzyski mecz z Z. A. K. S-em. Będzie to pierwsze i ostatnie spotkanie 1 p. p. Leg. przed zflużewaniem się klubów wojskowych. Początek meczu o godz. 2.30.

NOWA WYPOŻYCZALNIA KSIĄZEK

Jagiellońska 16, m. 9

Kompletna beletrystyka do ostatnich nowości w języku polskim oraz w obcych. — Lektura szkolna. — Dział naukowy. — Każdy abonent otrzyma premjum.

Czynna od godz. 11-jej do 18-jej.
Warunki przystępne.

Wśród ludności żydowskiej w Londynie szerzy się niesłychanie gwałtowna agitacja na rzecz bojkotu towarów niemieckich. Na zdjęciu naszym widzimy obrzynę zgrupowanie w Hyde Parku w Londynie, na którym jeden z mówców nawołuje do bojkotu.

skiego, które się ukazały, są rozchwytywane, grywane i lubione. Ale tandety jest też dużo, a zespoły grywają ciągle, materiał im się wyczerpuje, potrzebują nowych utworów

Słowo „ludowy“, zawiera w sobie określenie, które pracownikom na niwie teatralności u nas, nasuwa wątpliwości i zagadnienia, niełatwo do rozwiązania.

Lud na Wileńszczyźnie, jak wiemy, jest białorusko — polsko — litewski. To znaczy że używa tych języków w mowie potocznej lub wedle potrzeby; uświadomienie Litwinów większe, dążenia wyraźniejsze, język ustalony. Białorusini, polszczą się mniej lub więcej, falują wyznaniowo i językowo. Jakich ma być teatr ludowy w takiej ziemi, w tej Wileńszczyźnie? Polacy nie mogą innego tworzyć jak polski, ale jeśli nie są szowinistami: muszą uwzględnić, a nawet odczuwać opieką zabytki pieśni i podań litewskich i białoruskich. Teatr Ludowy musi, nie koniecznie traktując tylko ludowe tematy, oprzeć się na mentalności i gruncie miejscowym. Inaczej będzie sztuczny, martwy, poruszy tylko powierzchownie. Zatraci przytem cenne wartości naturalnej twórczości, odwiecznej pieśni ludu lub jego zwyczajów, wierzeń, legend i opowieści.

Te postulaty stawia sobie Tow. Teatru Lud. za zadanie. A że ma ope-

rować na materiale bardzo dużym, bo aż 904—1200 świetlic, które samorząd nie lub pod wpływem zewnętrzny po wstały i pracują samodzielnie, jako teatralno — choralne organizacje młodzieży wiejskiej różnych odcieni, jako Strzeleckie, i inne zespoły, więc i dawanie repertuaru i kostjumów, i udzielenie fachowej pomocy, a nawet zorganizowanie pisma „Świetlicowego“, poświęconego specjalnie tym sprawom, należy uważać za wskazane i potrzebne w najbliższym czasie. O to wszystko zabiega powstałe Towarzystwo. W ciągu paru miesięcy już się w niem zarejestrowało 21 zespołów teatralnych, a dalsze zgłoszenia są oczekiwane.

Tyle w dziedzinie teatralności. — Sprawa Chórów Szkolnych i Pozaszkolnych przedstawia się już jako rzecz zupełnie zorganizowana, za inicjatywą p. kuratora Szelagowskiego, a pod kierunkiem niezamordowanej pracowniczki na tem polu p. Gawrońskiej, która objęła powiaty, kierując 2—3 dniami kursami śpiewaczami, na które zgadza się całe nauczycielstwo i z zapalem bierze udział w okolicznych i ćwiczeniach. Jak dotąd objęła p. Gawrońska: Grodno, Suwałki, Augustów, Święciany, Postawy, Oszmiane, Lidę, Slonim, Baranowicz, Nieśwież, Świsłocz. Jak się ta akcja rozwija naj lepszy dowód, że w 1932 r. było 158

chórów, a w 1933 r. jest już 257, należy zaś do nich 10,393 osób. Każda szkoła ma obowiązujący chór, ale cyfry powyższe obejmują i wszelkie inne zgromadzenia śpiewaczy. Najlepiej się przedstawia Wilno, a potem pow. lidzki 53 chóry; oszmiański 34; wilejski 28 i t. d. Nie mają chórów, a przynajmniej ich nie ujawniły: postawski, slonimski i wolkowski powiat, oczywiście prócz szkolnych.

W dalszym swym objęciu 20 powiatów, objętych tą akcją, p. Gawrońska przygotowuje słuchaczy do prowadzenia chórów szkolnych i pozaszkolnych, udziela również informacji i wskazówek, co do mającego się odbyć 5—6 maja b. r. Ogólnopolskiego Zjazdu Nauczycieli Muzyki i Śpiewu, gdzie będą się produkowały zespoły z miasta i powiatu.

Pozatem polecił Kuratorjum urządzić „święta pieśni“ gminne, rejonowe, powiatowe, na które składają się mają: 1) pieśni odpiewane przez chóry unisono, zespołowo, 2) występy orkiestr i zespołów muzycznych, 3) tańce ludowe, z uwzględnieniem miejscowych, 4) inscenizacja pieśni, 5) odtworzenie miejscowych obrzędów (kupala, dożynki, obchody weselne). Czemu nie doliczono do nich obchodu Dziadów, wedle np.: pracy Cz. Pietkiewicza, Pamiętnik Warszawski rok II zeszyt 3 marzec 1931 i tamże opisa-

nych wierzeń, albo tych które podaje dalej, o rusakach?

Repertuar pieśni obowiązujących wszystkie chóry szkolne i pozaszkolne na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego jest następujący: 1) Jeszcze Polska nie zginieła, 2) Za naszym Woźdem, 3) Ojciec z niebios Boże Panie, 4) Oj ziemio, 5) Wilja, naszych strumieni rodzica, 6) Niesiemy plon, 7) W zielonym gaiku, 8) Po nocnej rosie, 9) Ułani, 10) Dyl, dyl, 11) Lawonich, 12) Suktinis, obie ostatnie z tańcami.

Jeśli dodać do powyższych wiadomości, że program prac pieśniarskich kładzie nacisk na zachowanie charakteru miejscowego i wydobycie ludowych twórczości literackich z każdej miejscowości, zachowywanie cech ludowych, czy to w dziedzinie melodji, tańca czy śpiewu i „pogaduszek“, to stwierdzić będziemy mogli, że praca nad rozwojem kultury śpiewu, chórów i pieśni, oraz teatrów ludowych, stanęła na racjonalnym gruncie. Można się spodziewać że w ten sposób wydobędzie może jeszcze ukryte skarby tematów i nowe dźwięki, nieznane, a raczej zapoznane w twórczości polskiej od czasów wielkich romantyków. Mo niuszki i Karłowicza.

Hel. Romer.

Sobota 1 Kwiecień
 Dzień: Teodory
 Jutro: Franciszka i P.
 Wschód słońca — o 5 m. 12
 Zachód — o 6 m. 07
 Średnia temperatura w milimetrach: 756
 Ciężar powietrza w milimetrach: 129 C.
 Ciężar powietrza w milimetrach: 169 C.
 Ciężar powietrza w milimetrach: 59 C.
 Wiatr: po południu lekkie burze.
 Przewidywany przebieg pogody w dniu 1 kwietnia według P.M.A. Zachmurzenie duże, miejscami deszcze, oraz słabiej burz. Chłodniej, umiarkowane wiatry zachodnie.

wszystkich członków i kandydatów do stowarzyszenia.
 Sympatyzje mile widziane.
 Odczyty z przereczami pod tyt. „Gotyki wileńskie”. Dnia 1 kwietnia 1933 roku o g. 6 pp. w lokalu Państw. Gimnazjum im. Juliana Stowackiego (Dominikańska 3) odbędzie się staraniem Kola Krajoznawczego im. J. Kasprzaka przy wymienionym Gimnazjum odczyt z przereczami p. t. „Gotyki wileńskie”. Odczyt wygłosi p. Adam Krzemień, sekretarz Polskiego Tow. Krajoznawczego.
 Komunikat Ochotniczej Straży Pożarnej m. Wilna. Zarząd Ochotniczej Straży Pożarnej miasta Wilna wywa wszystkim członkom czynnym i członkiem drużyny Samarytańskiej do stowarzyszenia na zbiórkę dnia 2 kwietnia 1933 r. o godz. 9 rano w lokalu przy ul. Niemiejskiej Nr. 4 m. 20.
 Zebranie Zw. Spółdzielni Polskiej. — W Wilnie dnia 2 kwietnia 1933 r. odbędzie się w lokalu Techników przy ulicy Wileńskiej 33 następujące zebranie przedstawicieli Spółtęż Związku.
 Nadzwyczajne Zgromadzenie (Sejmik) dn. 2 kwietnia r. o godz. 9 m. 30.
 Doroczna Konferencja Spółdzielni w Wilnie. — Zgromadzenie Mięczarskiego. — 5 po poł. odbędzie się w lokalu Oddziału — (wejście do ul. Jagiellońskiej 2).
 Wszyscy delegaci przybywający z okolic oddległych więcej niż 30 km. od Wilna korzystać będą w drodze powrotnej ze zniżki kolejowej.
 Baczność Podoficerowie Rezerwy. — W niedzielę dnia 2 kwietnia 1933 r. odbędzie się w lokalu Związku (ul. Uniwersytecka 1 m. 1-a) odbędzie się Zebranie Informacyjne o raz odczyt wygłoszony przez p. kpt. Konigę pod tytułem „Broń pancerna”.
 Zebranie odczytów Zw. Hodowców Drewna odbędzie się w niedzielę dnia 2-go kwietnia r. o godz. 4 po poł. w dużej sali pracowni przyrodniczej, wejście z Małej Pohulanki przez bramę Zwierzyniecką.
 Referat uroczajowy z przereczami. Wstęp bezpłatny. Goście i sympatyzje mile widziane. Po referacie dyskusja, komunikaty Związku.

OSOBISTA

Audjencje u p. Wojewody. W związku z objęciami przez p. woj. Jacezka stanowiska wojewody wileńskiego przybywają do Urzędu Wojewódzkiego liczne reprezentacje miejscowych organizacji i stowarzyszeń, aby przedstawić się nowemu wojewodzie. W ostatnich dniach przyjęte były na audjencjach m. in. reprezentacje następujące: Prezydium Bractwa Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej Uniwersytetu Stefana Batoryego, prezydium związku Inwalidów R. P. okręgu wileńskiego (mjr. Profic, przewodniczący p. Chrystowski, sekretarz p. Michałowski, wiceprez. Marj. Biernacki, k-td kpt. Ptaszyński, czł. zarz. Bayer). Delegacja Kola Pań LOPP (panie prof. Michejdzina i Kempistowa) zaprosiła p. Wojewodę na koncert na cele obrony przeciwgazowej w dniu 1 kwietnia w Białej Sali Pałacu Reprezentacyjnego.

SPRAWY SZKOLNE

Przedstawienie szkolne. W dniu 2 b.m. o godz. 18 odbędzie się w Państw. Szkole Przemysłowej — Handlowej ul. Królewskiej 8 przedstawienie urządzone staraniem uczennic szkoły na dochód Kola Opieki Rodzicielskiej. Program stanowi inscenizacja baład i pieśni.
 Dekoracje i kostjumy własnego pomysłu. Wstęp dla dorosłych 1 zł. — dla młodzieży 50 gr.

HARCERSKA

Akad. Drużyna Harcerska podaje do wiadomości swych członków i seniorów, że organizuje wyprawę na premierę „Czerwony limuzyn” w sobotę dnia 1 kwietnia r. Zbiórka w foyer Teatru Wielkiego na Pohulankę o g. 19.30. Zgłoszenia przyjmuje p. St. Kondracki (Bursa Akad.).
 Odczyt. Staraniem Sekcji Kulturalno-Oświatowej Południowej P. W. i W. F. w Wilnie wygłoszą dnia 1 kwietnia w sali Świąt Elżbiety przy ulicy S. Jankińskiej 13, kpt. Konig Komendant Obwodu P. W. 5 p. P. W. odczyt na temat „Organizacja P. W. w Polsce i krajach ościennych”.
 Po odczycie zespół amatorski Sekcji odgrywa sztukę teatralną.
 Początek odczytu o godz. 20. Wstęp wolny.

ZEBRANIA I ODCZYTY

Z Kola P. O. W. W dniu 2 kwietnia w niedzielę o godz. 5 po południu w lokalu „Kurjera Wileńskiego” przy ulicy Biskupiej 4 odbędzie się towarzyska herbata P. O. W. w czasie której p. poseł B. Podolski wygłosi odczyt o sytuacji politycznej, zaś p. dyr. Wł. Wieleński odpowiedzieć będzie na zapytania w sprawie wyłożonego referatu na poprzedniej herbacie.
 Z Legionu Młodych. W dn. 2 kwietnia (niedziela) o godz. 12 w lokalu Legionu Młodych ul. Królewskiej 5 m. 22 odbędzie się zebranie organizacyjne — informacyjne Obwodu Wilno — Miasto.
 Komenda Okręgu Wileńskiego wywa

Teatry i kina na ratowanie Bazyliki Wileńskiej.

Dzień 2 kwietnia r. wiemy wszyscy jest „Dniem Ratowania Bazyliki Wileńskiej” na terenie całej Polski, nie więc dziwnego, że dzień ten będzie pod szczególnym znakiem ofiarności w samym Wilnie. Dzięki staraniom Komitetu Ratowania Bazyliki Wileńskiej — Teatry nasze, a więc „Lutnia” i Teatr na Pohulance ofiarowały w dniu 2 kwietnia r. na cel: Ratowania Bazyliki dochód. — Za teatrami poszły wszystkie kina, a więc Rewja, Casino, Helios, Pan, Lux, Światowid, Adria, Hollywood i Wier, które ofiarowały 3 proc. od wszystkich przedstawień filmowych od sumy brutto. Nie wątpimy, że wszystkie nasze teatry i kina w dniu tym będą pełne, powiny być przepelnione, w ten bowiem sposób przyczynimy się także w wydany sposób do powiększenia funduszu na potrzeby dalszych prac i robót dokola ratowania jednego z najwspanialszych pomników naszej kultury. A więc należy oczekiwać całe Wilno w teatrach i kinach.

TEATR I MUZYKA

Teatr Wielki na Pohulance — dzisiejsza premiera „Czerwony limuzyn” zgromadzi niewątpliwie liczne rzesze publiczności, tak ze względu na popularność autora Tadeusza Lopolawskiego, jak i samą sztukę, która jak dochochda wieści z za kulis, jest doskonała i otrzymała świetną obsadę, ciekawą reżyserję i przepiękne dekoracje. „Czerwona limuzyna” grana będzie po raz drugi w niedzielę 2 kwietnia.
 Jutrzejczy poranek dla dzieci — będzie nieodwołalnie ostatnim przedstawieniem czarodziejskiej baśni „W szponach czarownicy”. Ceny propagandowe (od 20 gr.).
 Niedzielną popołudniową. W niedzielę 2 kwietnia o godz. 4 pp. kapitalna komedia „Omali nie noc podobna”.
 Teatr muzyczny „Lutnia”.
 „Pociąg wiosenny”. Dziś ukaże się po raz drugi wspaniale wystawiona nowa rewja „Pociąg wiosenny”, obfitująca w ostatnie noce sezonu, utwory oryginalne, pełne humoru i wery. W wykonaniu bogatego programu składającego się z 20 numerów, na ile malowniczych dekoracji, biorą udział wszystkie siły artystyczne z Elną Gisteld na czele, oraz zespół gisla. Na premierze — rewja doznała nader sympatycznej przyjęcia ze strony publiczności. Reżyserja K. Wyrwicz-Wichrowski. Początek o godz. 8.15. Zniżki ważne.

Jutrzejcza popołudniowa w teatrze „Lutnia”

2 b. m. na przedstawieniu popołudniowym po cenach zniżonych, ukaże się melodia operetka Lehara „Wesoła wdówka” z Elną Gisteld w roli tytułowej. Obsada premierowa. Ceny zniżone. Początek o godz. 4-iej.
 Poranek — koncert kompozytorski w „Lutni”. Jutro, w niedzielę o godz. 12.30 pop. odbędzie się w „Lutni” — interesujący koncert kompozytorski Stanisława Lipskiego, z okazji 25-olecia jego działalności. W wykonaniu programu biorą udział soliści wileńskiego zespołu operowego, pianista — Otta Wizan, oraz chórzyciele, pod dyr. Władysława Szczepańskiego. Celem udostępnienia koncertu kompozytorskiego szerszej publiczności — ceny na poranek wyznaczono minimalnie od 30 gr.

Władza tłumów, król humoru

Władza tłumów, król humoru. Ekscytryczne przygody nieśmiertelnego wesołka. Film śpiewany i mówiony po cześci i po polsku. NAD PROGRAM: Urozmaicone dodatki dźwiękowe. — Seans: 4-6-8-10.15, w sobotę i niedz. od 2-iej.
 JUŻ W TYCH DNIACH! Węgierska miłość. Film owiany czerem węgierskiej muzyki, pulsujący węgą i temperamentem madyjskim. Pierwszy film węgierskiej sztuki filmowej.

WYSTAWA KILIMÓW GLINIANSKICH

Wystawa kilimów glinianskich. Wyw. L. Wąsickiego — Trocka 2, hot „Grand”. Tylko do 5 kwietnia. Ceny reklamowe. Dla P. T. oficerów, urzędników państwowych i samorządowych — dogodne warunki spłaty. — Wstęp wolny.

Teatry i kina na ratowanie Bazyliki Wileńskiej.

Dzień 2 kwietnia r. wiemy wszyscy jest „Dniem Ratowania Bazyliki Wileńskiej” na terenie całej Polski, nie więc dziwnego, że dzień ten będzie pod szczególnym znakiem ofiarności w samym Wilnie. Dzięki staraniom Komitetu Ratowania Bazyliki Wileńskiej — Teatry nasze, a więc „Lutnia” i Teatr na Pohulance ofiarowały w dniu 2 kwietnia r. na cel: Ratowania Bazyliki dochód. — Za teatrami poszły wszystkie kina, a więc Rewja, Casino, Helios, Pan, Lux, Światowid, Adria, Hollywood i Wier, które ofiarowały 3 proc. od wszystkich przedstawień filmowych od sumy brutto. Nie wątpimy, że wszystkie nasze teatry i kina w dniu tym będą pełne, powiny być przepelnione, w ten bowiem sposób przyczynimy się także w wydany sposób do powiększenia funduszu na potrzeby dalszych prac i robót dokola ratowania jednego z najwspanialszych pomników naszej kultury. A więc należy oczekiwać całe Wilno w teatrach i kinach.

Dźwięk. Kino-Teatr

Sala Miejska ul. Ostrobramska 5
 BALKON 30 groszy
 na wszystkie seanse

Władza tłumów, król humoru

Władza tłumów, król humoru. Ekscytryczne przygody nieśmiertelnego wesołka. Film śpiewany i mówiony po cześci i po polsku. NAD PROGRAM: Urozmaicone dodatki dźwiękowe. — Seans: 4-6-8-10.15, w sobotę i niedz. od 2-iej.
 JUŻ W TYCH DNIACH! Węgierska miłość. Film owiany czerem węgierskiej muzyki, pulsujący węgą i temperamentem madyjskim. Pierwszy film węgierskiej sztuki filmowej.

Dźwięk. Kino-Teatr

Światowid Mickiewicza 9
 Ceny miejsc na wszystkie seanse od 30 gr.
 DZIŚ Monument, arcydzieło dźwięk. p. t. w czasie ubiegłej wojny z Niemcami. Wybuch tajnych fabryk amunicji. NAD PROGRAM: Wesoła komedia

WYSTAWA KILIMÓW GLINIANSKICH

Wystawa kilimów glinianskich. Wyw. L. Wąsickiego — Trocka 2, hot „Grand”. Tylko do 5 kwietnia. Ceny reklamowe. Dla P. T. oficerów, urzędników państwowych i samorządowych — dogodne warunki spłaty. — Wstęp wolny.

PROSZEK KOGUTEK
 NA BOROZECZNY
 NA NAJOPORCZYWSZY BÓL GŁOWY
 OSTRZEŻENIE. Przy kupnie akceptować i wyraźnie żądać tylko oryginalnych proszków z „Kogutkiem”, Gasekiego, znanych od lat trzydziestu i wystrzegając się naśladownictw uporzyciwie polecanych w podobnem do naszego opakowaniu.

Ogłoszenie.

Dyrekcja Szkoły Technicznej podaje do wiadomości, że zebranie rodziców uczniów Państw. Szkoły Techn. w Wilnie (niedziela wywiadowca) odbędzie się dnia 2 kwietnia r. b. o godz. 12-iej w gm. szkoły przy ul. Holendernia 12.
 Obecność wszystkich rodziców względnie opiekunów jest obowiązująca.

NA WILEŃSKIM BRUKU

WYŁUDZENIE 1000 ZŁ. Z P. K. O. NA PODSTAWIE SFALSZOWANYCH KSIĄŻECZEK.
 Wileńska policja śledza poszukuje obecnie sprytnego oszusta, który na podstawie sfalszowanej książeckiej oszczędnościowej P. K. O. zdołał podjąć w miejscowych oddziałach pocztowych zgórą 1000 zł.
 Jak się okazało sprytny ten oszust w ciągu dwóch dni, 27 i 28 marca, zdążył odwiedzić wszystkie 10 oddziałów poczty wileńskiej, i przy pomocy sfalszowanej książeckiej P. K. O. wyłudzić od każdego urzędu poważne kwoty. Stwierdzony został wypadek, że na tę samą książeckę, sprytny oszust podjął pieniądze dwukrotnie w tym samym dniu i tym samym urządzie.
 Oszustów zauważono dopiero nazajutrz t. zn. dnia 29 marca.
 Sprawą tę zainteresowała się prokuratura, która wszczęła dochodzenia. Narazie oszusta nie zatrzymano.

Dźwięk. Kino-REWJA

Sala Miejska ul. Ostrobramska 5
 PARTER od 49 gr.
 na wszystkie seanse

NIEPOTRZEBNA Rity Gorgonowej

Ceny znacznie niższe! DZIŚ! 2 przeboje w jednym programie!
 Najlepsza i najzabawniejsza KOMEDIA, tryskająca niebawym dotąd szczerym humorem.
 2) 9-letnie cudowne dziecko JACKIE COOPER oczaruje i olśni mistrzowską grą i mimiką w filmie DONOVAN
 w swej przebojowej komedii filmowej
 Film śpiewany i mówiony po cześci i po polsku
 Urozmaicone dodatki dźwiękowe. — Seans: 4-6-8-10.15, w sobotę i niedz. od 2-iej.
 Film owiany czerem węgierskiej muzyki, pulsujący węgą i temperamentem madyjskim. Pierwszy film węgierskiej sztuki filmowej.

Władza tłumów, król humoru

Władza tłumów, król humoru. Ekscytryczne przygody nieśmiertelnego wesołka. Film śpiewany i mówiony po cześci i po polsku. NAD PROGRAM: Urozmaicone dodatki dźwiękowe. — Seans: 4-6-8-10.15, w sobotę i niedz. od 2-iej.
 JUŻ W TYCH DNIACH! Węgierska miłość. Film owiany czerem węgierskiej muzyki, pulsujący węgą i temperamentem madyjskim. Pierwszy film węgierskiej sztuki filmowej.

Dźwięk. Kino-Teatr

Światowid Mickiewicza 9
 Ceny miejsc na wszystkie seanse od 30 gr.
 DZIŚ Monument, arcydzieło dźwięk. p. t. w czasie ubiegłej wojny z Niemcami. Wybuch tajnych fabryk amunicji. NAD PROGRAM: Wesoła komedia

REKLAMA JEST DŹWIGNIĄ HANDLU!

ZA OGŁOSZENIA PEACI SIĘ RAZ TYLKO KLIENTELĘ ZYSKUJE SIĘ NA ZAWSZE
 OGŁASZAJCIE SIĘ W „KURJERZE WILEŃSKIM”
 Do sprzedania małe laboratorium chem. Informacje: Biały zauł. 3 (Zarszece) w godz. 4-5 po poł.
 Do wynajęcia ładne 5 pokojowe mieszcz. z wygodami, z 2-ma balkon. Ogł. codz. od 11-13 ul. Św. Filipa 4, m. 4
 do wynajęcia — słoneczny, umeblowany z wygodami ul. Witkomiarska 3, m. 7
 Nauczycielka z Warszawy poszukuje po sady do dzieci w wieku od 3-12 z naucaim. Oferty do Administracji „Kurjera Wileńskiego” pod nau czycielka.
 Absolwentka gimnazjum państwowego, pozostająca w krytycznych warunkach materialnych, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia w administracji, sądownictwie, handlu lub korepetycji. Zgłoszenia: Książkin, pow. Wilejka, pod „oczekująca” M. T.
 5-cio pokojowe wykintne mieszkanie odremontowane z wszystkimi nowoczesnymi wygodami do wynajęcia od zaraz. Kalwaryjska 69, m. 1. Tel. 11-10.
 Dr. Wolfson Choroby skórne, weneryczne, i moczopłciowe. Wileńska 7, tel. 10-67 od godz. 9-1 i 4-8
 Akuszerka Marja Laknerowa przyjmuje od 9 do 7 wiecz. ulica Kasztanowa 7, m. 5. W. Z. P. Nr. 69.
 LEKCJE i korepetycje ze wszystkich przedmiotów w zakresie ośmiu klas gimnaz. Specjalności: polski, fizyka, matematyka. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia do Administracji „Kurjera Wileńskiego” pod „b. naucz. gimnaz.”
 KUPIĘ foliark około 100 ha blisko szosy ew. stacji kolejowej. Zgłoszenia z podaniem warunków do administracji pod „foliark”.

WŁADYSŁAW JEWSIEWICKI.

Mustafa Kemal Pasza i europeizacja Turcji.

(Ciąg dalszy).
 Dużo robiło czytanie książek francuskich i innych oraz wychowywanie dzieci przez gubernantki, sprowadzane z Europy.
 Już za sultana Murada V otrzymuje Turcja konstytucję i parlament. Następny sultan Abdul Hamid parlamentu nie zwołał ani razu, wprowadzając rządy absolutne. Partja „Postęp i Jedność” (Itihad w Teraky) zwana poprostu młodoturecką, która rekrutowała się przeważnie z pośród młodych oficerów, wzięła sobie za cel przywrócenie praw konstytucyj i parlamentu oraz zmuszenie sultana do wprowadzenia szeregu reform, któreby pozwoliły zbliżyć się Turcji do zachodu. Wywołana przez nich rewolucja w 1908 r. zdetronizowała Abdul Hamida, który przez 33 lata gniebił kraj surowymi rządami, zabijając w zarodku wszelkie przejawy ruchów liberalnych w społeczeństwie. Musiał jednak zrobić pewne ustępstwa na korzyść wojska, gdyż oficerów wysłał na zagranicę na studia wojskowe niezbędne dla armji. Stąd najbardziej wykształcona, jak zobaczymy później, najbardziej postępową była klasa wojskowa.
 Na tron wstępuje Mahamed Ryszad, jako monarcha konstytucyjny, zwołując parlament i senat.
 Już, jak wiadomo, Abdul Hamid goszcząc u siebie kaisera Wilhelma II zmienił dawną politykę frankofilijską na germanofilijską. Partja „Postęp i Jedność” podkreśliła ten kierunek wyraźnie. Panowanie jej trwało do roku 1918 t. j. do końca wojny światowej. Germanofilijskie nastawienie ich polityki zgubiło kraj. Niemcy, zdając sobie doskonale sprawę z doniosłości posiadania Turcji w sferze swych wpływów, wciągnęli ją do wojny. Rząd konstancyntynopoliński stanął do walki po stronie państw centralnych. Jednak krok był mylny, bo wojna światowa skończyła się zwycięstwem państw sprzymierzonych.
 Następuje rozjem w Mudros w październiku 1918 r., nieco później traktat sewrski (10.VIII. 1920 r.), który ograniczył państwo tureckie do należącego terytorjum Azji Mniejszej. Na podstawie tego traktatu sultan mógł mieć tylko 620 żołnierzy jako gwardję przybożną, 30 tys. wojska najemnego z zakazem poboru i 6 kontraktowców dla zwałowania przemytu. Ciężni byli w rękach sojuszników.
 Swą lekkomyślną politykę okupili śmiercią lub więzieniem. Nawet tych, którzy schronili się zagranicę Nemezis dziejowa zdohła odszukać. Tak zginął przywódca partji Enwer Pasza, wielki wezyr — Talaat Pasza i inni. W całym kraju, gdy przegrana była oczywista, wybuchła wielka nienawiść ku nim za zgubne rządy oraz terror, stosowany względem swych przeciwników politycznych.
 Po rozemju w Mudros, gdy ciężni Dardanelskie zostały otwarte, zawitała do Konstantynopola olbrzymia flota angielsko-francusko-włosko-grecka. Turcja popadła w 5-letni okres niewoli, który był najcięższy w jej historii i nigdy przedtem nie znajdowała się w tak okropnych warunkach

Pogryzł ludzi w kościele.

Wczoraj w godzinach porannych w kościele Sw. Kazimierza wydarzył się następujący niezwykle wypadek.
 Obecny w kościele urzędnik magistracki, pograżony zdawało się w modlitwie zerwał się nagle na nogi, z turcją rzucił się na obecnych w kościele i zaczął ich gryźć.
 Rozpoznać się od tego, iż warjat zbliżył się do pewnego przysłuchującego się odprawianemu nabożeństwu pana i objął go, czyniąc wrażenie, że chce go pocałować. Pan do mozo zdziwiony spojrzął na niego i oświadczył „Ja pana nie znam”. W tej jednak chwili poczuł że został ugryziony w twarz.
 Wśród obecnych w kościele powstała zra

zumaia panika. Nikt nie przypuszczał, że ma się do zyczenia w warjatem. Myślano że jest to jakiś łobuz. Zawezwano policję. Funkcjonariusze pojechali po dłuższej walec obzwardnili i przewieźli do aresztu centralnego.

Dopiero tam wyjaśniło się, że osobnik ów zawarował.
 Do aresztu zawezwano karetkę pogotowia ratunkowego, którą przewieziono niebezpiecznego do wydziału psychiatrycznego szpitala żydowskiego.
 Dotychczas ustalono jedynie, że niebezpiecznym furjatem jest urzędnik magistracki. Nazwisko jego dotychczas jest nieznanie.

ciężkiej sytuacji. W pierwszych dniach tygodnia okupacji Konstantynopola trwały uczy i krwawe gody. Zdierano i poniewierano flagi tureckie, biło, znęcano się i opluwało Turków. Obchodzono się bez pardonu i w okrutny sposób. Smutek i rozpacz zapanowały nad przesiłną stolicą Bosforu. Czerń ormiańska i grecka hulala sobie na dobre z biednym ludem tureckim, który od czasu do czasu mścił się w postaci tajemniczych strzałów. Nocami slychał był jęki mordowanych. Zdawało się, że gwiazda, wyznaczona przez Allaha, by zawsze prowadziła prowawierne Turków do zwycięstwa i potęgi, — zbłądziła w swym biegu i już nie odnajdzie dawnego kierunku. Wielkie mocarstwa jak hysy czekały na zgon. Jednak Bóg wysłuchał modłów prawowiernych, zasylanych z przepelnionych ludem meczetów.

Zjawia się oto mąż, który stał się bohaterem narodowym Turcji, uwilnianym ją od niewoli, a prowadzającym ją do cywilizacji europejskiej. W takich to okolicznościach zaczął działać Mustafa Kemal Pasza.
 A teraz zapoznamy się z jego życiorysem według księgi mu poświęconej p. t. „Türkiin Altyn Kitabı” (Złota księga Turka), wydanej w S. ambule w 1928 r. — by pójść za nim i notować zmagania jego w walkach o wolność narodu.
 Mustafa urodził się w Salonikach w Macedonii w 1875 r. Ojciec jego był urzędnikiem celnym. Cięknawym a nawet ważnym momentem, który znalazł odbicie w jego życiu była chwila oddania Mustafy do szkoły. Ojciec chciał go oddać do szkoły nowomodotowej, tymczasem matka, będąc bardziej religijną, wolała, by syn, według dawnego zwyczaju został z pieśniami religijnymi wprowadzony

do szkoły parafjalnej. Nie chcąc martwić matki, ojciec ustąpił, lecz wkrótce przeprowadził go do szkoły nowomodotowej. Maly Mustafa nie był tu długo. Będąc z natury energiczny i skory do czynu, pobił się z kolegą, za co został zbity do krwi przez nauczyciela. Do tej szkoły już nie wrócił. W sąsiedztwie żył major Kadry Bey, syn którego uczył się w korpusie kadetów. Mustafa zapalał ciekawą wstąpienia tamże, i pomimo sprzeciwu matki, potajemnie składa egzamina wstępne, poczem rodzice zgodzili się na zapisanie go do korpusu kadetów. W tak młodym wieku wykazał już niezłomną wolę i silne postanowienie. Będąc kadetem, w wieku lat 12 zakochał się w 8-letniej swej sąsiadce i ażeby jej się przypodobać starał się być eleganckim, co zachowało się i dotychczas.

Imię jego jak wiemy było Mustafa. Tymczasem w szkole nauczyciel również miał to imię. Wobec tego, że nazwisk wtedy jeszcze Turcy nie mieli, nauczyciel żeby uniknąć nieporozumień nazwał go Mustafa Kemal, dodając ostatnie słowo brzmiące dosłownie doskonały, życząc mu w życiu zdobycia pełnego znaczenia słowa. Jak zobaczymy były to słowa prorocze. A więc Mustafa Kemal. W korpusie uczono najwięcej nauk matematycznych. Tymczasem Mustafa Kemal miał wielki pociąg do literatury. Jednym z koleg. jego był przysły znakomity poeta turecki Omer Naddi. Pod jego wpływem zaczął zajmować się poezją. Stopień zainteresowania wkrótce spadł, dzięki żartowi nauczyciela, który mu powiedział, że poezja zabija w nim wojskowego. Kemal wojskowość więcej lubi od literatury, więc zrezygnował z ostatniej. Tak trwałoby życie w korpusie. Po ukończeniu wstępuje do Wyższej

Szkoły Wojskowej „Mektebi Harbiye” w Konstantynopolu. Tutaj całkowicie poświęca się naukom o sztuce wojennej, chociaż od czasu do czasu nie zapomina o literaturze, mając specjalne zdolności w tej dziedzinie.

W tej szkole pojawia się nowa dziedzina zainteresowania, a mianowicie prowadzenie dysput i krasomówstwa. Na przerwach uczniowie zbierali się w grupy i zakładali się, że w ciągu tyłu to minut każdy z nich wygłosi na określony temat mowę. To bardzo rozwijało Kemala, wyrabiając zeń w przyszłości dobrego mówcę. Dzwine, że w szkole wojskowej zaczął panować ruch rewolucyjny wywołany tyrańskimi rządami Abdul Hamida, który zabraniał wykładania nauk politycznych. Dlaczego ten ruch powstał właśnie w szkole wojskowej? Będzie to zupełnie wytłumaczone, gdy weźmiemy pod uwagę, że jak już mówiliśmy poprzednio wojskowi byli warstwą najbardziej wykształconą, która mogła wyjeżdżać na studia zagranicę, powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne acz skuteczne przysiąkanie niemi młodych umysłów. Sultan bał się, by poznanie czasów „Wiosny ludów 48 roku” i prądów nurtujących Europę już oddawna, nie nastrajało młodzież liberalnie. Jednak tak się właśnie stało. Zjawiają się potajemnie urzędowo zabronione książki i powstają polityczne toższe nawet i spowolniona powstanie tych ruchów i powolne